

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XVI. Ut lite pendente nihil innovetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

gratum impedimentum vel causam, propter quam comparere non potuerit, vel prestare cautionem; debet ipsi iterum adjudicari, vel si ex legitima causa appellet contra processum, restitui possessio, praestita tamen cautione de iudicio fisci. Imò si probet, se contumacem non fuisse propter legitimum impedimentum, neque ad expensas resarciendas condemnari potest. c. 18. de sent. & rejud.

Dico 2. Quando contra Reum instituta est actio realis, & ipse fiat contumax, antequam sit contestata, Actor debet ex primo decreto mitti in possessionem rei petitae, & si Reus intra annum non compareat, absque alio decreto efficitur verus possessor ipso iure. c. fin. l. 1. c. 9. de dolo. c. 11. de off. Ord. quavis, si intra annum veniat, atque idoneam cautionem de iudicio fisci praestet, solvatque expensas, saltem possessionem unà cum fructibus recipiat. Dixi, *actio realis*; quando enim instituta est actio *personalis*, Actor non necessariò mittitur in possessionem bonorum, sed ejus loco potest adhiberi aliud remedium, uti sequestratio, censura &c. de quibus in tit. *preced. n. 19.* vel immissio simul cum excommunicatione, si contumacia meruerit. c. fin. cit. ita tamen, ut si intra annum, vel ante interpolationem secundæ decreti venerit &c. audiri debeat, resque suas recuperet: si vero non venerit, non acquirit Actor, qui agit actione personali, possessionem veram ipso iure, sed opus est secundò decreto. Text. & DD. in c. fin. §. fin. cit. Item, si decretatur immissio in bona in actione personali, non debet fieri in omnia bona, vel certa, sed in aliquam rem, vel partem bonorum, pro modo mensura & quantitate debiti, quod præten- dit Actor, & quidem prius in mobilia, & tunc primum, si in mobilia fieri non possit, in imobilia, ac demum nec his sufficientibus in iura & actiones. per c. fin. cit. §. l. 15. §. 2. ff. de re jud. ut minime quam minime noceatur Reo vel debitori, & tamen Actori satisfiat. Ratio dispensationis est, quia in actione personali nullum Actor habet jus in re, quam petit, nec præten- dit, sed præcisè allégit debitum aliquod: econ- tra qui agit actione reali præten- dit jus in re. Et hinc Iudex nullam infert injuriam agenti actione personali, quia nullum præten- dit jus vere possessionis, si eum non mittat deter- minatè in possessionem, vel non mittat in rem certam, vel in majorem bonorum partem, quam sit debitum præten- sum. Cæterùm quavis in actione reali non opus sit secundò decreto, si Reus perseveret esse contumax ultra annum, tamen in praxi ad majorem cau- telam adhiberi solet. Imò juxta Civilistas per secundum decretum declaratur dominus rei, qui agit actione reali, propter text. §. gl. in l. 3. ult. cit.

Dixi 2. Et ipse fuit contumax, antequam lis sit contestata: nam si in actione reali contuma- ciam commisit post litem contestatam, locum non habet immissio in rem petitam ex primo decreto. Velenim liquet, aut saltem liquere potest de meritis causæ per probationes suffi- cientes, & tunc procedi ad sententiam definiti-

vam debet vel contra vel pro contumaciter absente. l. 13. §. 2. §. 3. C. de Judic. vel non li- quet, nec liquere potest de meritis causæ? & tunc Actor præsens in veram possessionem, uti aliàs fit per secundum decretum, mittendus est. c. 4. de dolo. ibi: *presenti adjudicetis saltem pos- sessionem*, partim in odium contumacis, par- tim propter fortem præsumptionem, qua præ- sumitur contra Reum, lite jam contestata con- tumaciter absentem, quòd se absetet diffi- dendo de jure suo. Neque objicias tritum il- lud, *Actore non probante Reus absolvitur*, ex l. 4. C. de Edendo: ergo, si non satis liquet de causâ, Reus est absolvendus, & non Actor, qui in- tentionem suam non satis probat, mittendus in possessionem. R. enim, illud vulgatum procedere in casu, quando Reus non est con- tumaciter absens, sed præsens in iudicio, & quando non militat adversus ipsum tam valida Juris præsumptio.

Dico 3. Quavis regulariter in omni cau- sa locum habeat immissio in bona Rei contuma- cis, per c. i. h. t. eam tamen non patiuntur, 1. causæ Criminales criminaliter intentatæ, de quibus vide dicta ad tit. 2. à n. 70. item Civiles, in quibus Actor nihil petit, sed solum se excusat, ut per se patet. 2. Causæ Matrimoniales, in qui- bus contumax, ne detur occasio peccati per im- missionem in possessionem conjugis fortè non veri, potius per censuras compellendus & ad comparandū, & contumacia perdurante ad sen- tentiam definitivam procedendum. per c. 3. §. fin. ut lite non contest. 3. Causæ Beneficiales, sal- tem quando instituitur Petitorium super bene- ficii proprietate; tunc enim contumacia perdu- rante ad sententiam definitivam progredien- dum. per c. un. h. t. in 6.

TITULUS XVI.

Ut lite pendente nihil innovetur.

SUMMARIUM.

1. Quando nam dicatur lis pendens.
2. 3. Litis pendencia inducitur etiam per citationem debito modo factam.
4. 5. 6. Facit, ut nihil innovari possit circa rem litigiosam, actionem litigiosam, & jus liti- giosum.
7. 8. Item ut nihil innovetur circa statum causæ controversæ, aut possessionem rei, vel usum juris.
9. Quas penas incurrat innovans.

Sciendum, generalem hanc tradi regulam, *ut lite pendente nihil innovetur*; à qua tamen in tit. *preced.* fuit posita exceptio, cum concessa fuerit immissio in bona contumaciter ablen- tis. *Lis autem pendens* dicitur, quando inter duos & plures mota est controversia, & in iudicium deducta super aliqua re. Duratque litis pendencia, donec controversia cesserit vel per sententiam definitivam, vel interlocuto- riam huic æquivalentem, vel per instantiam la- psu temporis peremptam, vel per transactio- nem litigantium, vel per voluntariam cessio-

nem

nem Actoris, expressam aut tacitam. Sed quomodo inducitur pendencia litis, & quid operatur? R. &

2 Dico 1. Pendencia litis (& vitium litigiosum) inducitur per citationem à competenti Judice legitime factam, quæ ad citatum actum pervenit, vel pervenisset, nisi ejus factio fuisset impedita, modò in citatione ea sint expressa, ex quibus plenè instruat citatus, super qua causa in Judicio convenitur. *Clem. 2. h. t. Auth. litigiosa C. de litigiosis.* Notat tamen Menoch. de arbitr. Judic. casu 202. n. 3. cum aliis, citationem actui insinuatam esse solum requiri respectu Rei, non autem respectu Actoris, ut pote qui non indiget citatione alia, quàm quòd à Judice emanaverit decretum citationis, quod ipse procuravit, adeoque is sine executione citationis jam novit litis pendenciam. Addidi, *§ vitium litigiosi*, h. e. res illa, si actio realis intentatur, vel ipsa actio & instantia, si instituitur actio personalis, efficitur litigiosa, seu vitio litigij affecta, ut de ea nihil innovari possit, quamdiu lis pendet; siquid autem innovatum fuerit, conceditur Actori transire ad *vitium litigiosi*, suspensò interim petitorio super proprietate. per *c. 3. h. t.* quia actus & contractus, quibus alienatio vel innovatio circa rem litigiosam in præjudicium Partis adversæ, dicuntur laborare *vitio litigiosi*.

3 Oppones 1. ad inducendam præventionem, item ad perpetuandam jurisdictionem Judici sufficit, citationem emanasse, licet non pervenerit ad citatum, vel saltem non requiritur, ut citatus plenè instruat, de qua causa convenitur. per *c. 20. § 30. de Offic. deleg.* ergo etiam ad inducendam litis pendenciam plus non requiritur, quàm citationem emanasse. 2. In *c. 30. de V. S. § 1. ff. de litigiosis* habetur, quòd lis mota, seu pendens, & res litigiosa primum fiat per litis contestationem: ergo non fit per citationem, etiam insinuatam &c. R. 1. *transf. Aut.* nam ad inducendam saltem præventionem requiri, citationem ad Reum pervenisse, docet communis apud Haunold. *to. 6. n. 112.* contra Bart. Bald. Abb. sed *N. Conf.* quia Jus de inducenda litis pendencia aliter disposuit, & plus requirit, fortè ideo, quia litis pendencia est odiosa, perpetuatio autem jurisdictionis, & præventio, est magis favorabilis. Ad 2. Jura antiquiora corripit *Clem. 2. § Auth. cit.* Urgebis: *Auth. cit.* loquitur tantum de rebus, & non de actionibus: ergo non debet ista correctio Juris extendi ad actiones: ergo saltem actiones non fiunt litigiosæ ante litis contestationem. R. Ita quidem videri P. A. naclero Reiffenstuel *hic n. 31.* Perez & aliis, sed melius alii extendunt correctionem antiqui Juris etiam ad actiones personales, maxime propter *Clem. 2. cit.* quæ indistinctè loquitur.

4 Dico 2. Litis pendencia operatur 1. ut nihil innovetur circa rem litigiosam, de ejus dominio vel proprietate lis est, ita ut regulariter alienari non possit ab uno litigantium in præjudicium alterius, donec causa legitime fuerit terminata. Sumitur ex *Rubr. § c. 1. 3. 4. h. t. l. fin. ff. § 1. 2. C. de litigiosis.* Dixi 1. de ejus

dominio &c. ut colligitur ex *Auth. cit.* & ejus fonte, ex quo desumpta est, *Nov. 112. c. 1. pr.* quare si questio non movetur de dominio, sed de alio jure, sive reali sive personali, v. g. servitute, pignore, obligatione personali circa rem &c. res liberè in alium lite pendente transferri potest. quia *Auth. cit.* addit: *de cujus dominio causa movetur.* Wiestner *hic n. 16.* Dixi 2. regulariter; nam excipitur 1. alienatio, quæ fit mutuo consensu litigantium; aut transactione; item quæ fit in casum, quo res debet esse litigiosa; quæ fit ab aliquo tertio; si res alioquin esset peritura, accedente tamen permissione Judicis. 2. Quæ fit nomine dotis; donationis propter nuptias; legati, fidei commissi, seu in ultima voluntate; ex causa divisionis rerum hæreditariarum inter hæredes; de hæreditate litigiosa pro impenis funeris, solutione debiti, cibariis familie; vel ex alia causa necessaria. *l. fin. § 1. C. de litigiosis. Nov. cit. §. § hoc autem. l. 5. ff. de perit. § 1. § 1. Dixi 3. non possit:* an verò alienatio extra allatos casus permixtos sit ipso jure invalida, vel tantum irritanda per Judicem, Auctores non conveniunt. Abb. in *c. 3. h. t. n. 10. § 14.* Engel & alij irritam esse ipso jure communius affirmant: alij negant vel saltem dubitant. Id expressum est in *l. 3. ff. de litig.* quòd, quando res litigiosa dedicatur Sacris, & fit obnoxia Religioni, alienatio non rescinditur in favorem Religionis; alienans verò cogatur alteri duplum rependere, quòd Deum contumeliosè attentaverit colere in Adversarij damnum. Id præterea certum est, quòd res litigiosa alienata restitui debeat in pristinum statum, vel, si res ipsa non possit amplius restitui, saltem subrogari alia æquivalens. *c. 3. eit. junct. gl. v. litigiosi.* quæ rursus lite pendente alienari nequit. *arg. c. 5. § fin. de Usuris;* nam subrogatum sapit naturam ejus, in cujus locum subrogatur.

Dico 3. Operatur 2. ut nihil innovetur circa actionem litigiosam, ita ut ista alteri cedi, vendi, donari non possit. *l. 2. C. de litig.* ne fortè potentior adversarius substituatur, aut alienæ lites redimantur, contra *l. 22. § 1. ff. Mandati.*

Dico 4. Operatur 3. ut nihil innovetur circa jus, ratione cujus litigatur, v. g. si duo in discordia sunt electi, vel presentati, ad Prælaturam vel beneficium Ecclesiasticum, aut duo litigant de beneficio, non potest nova electio vel presentatio institui, nec resignatio aut permutatio beneficii, antequam lis sit finita, & decisum, cui debeatur jus Prælaturæ, vel beneficii, etiamsi unus ex colligatoribus pendente lite moriatur, vel cedat lite. *c. 1. § 2. h. t. n. 6.* quia per hoc, quòd unus colligatorum fuerit mortuus, resignaverit &c. Prælatura vel beneficium non cessat esse litigiosum, neque constat, an superstiti, vel cessionario competat jus.

Dico 5. Operatur 4. ut nihil innovetur circa statum causæ controversæ per impetrationem privilegii, & cujuscunque alterius Rescripti, etiam proprio motu concessi, in præ-

judicium alterutrius litigantis; tale enim Re-
scriptum aut privilegium pro subreptio ha-
bendum est, nisi expressam faciat mentionem
litis pendente. c. 1. § ult. b. t. l. 2. C. ut lite
pend. vel post provocat. quia neque de Summo
Principe credendum, quod privilegium in u-
nus gratiam & alterius præjudicium concede-
re intendat, nisi id exprimat. arg. c. 3. de De-
cimis.

Dico 6. Operatur §. ut nihil innovetur cir-
ca possessionem rei, aut usum juris, in quo quis
existit ante motam controversiam; adeoque
priori possessori fructus & cætera possessionis
commoda relinquere debent, quousque feratur
sententia definitiva. c. 1. § 2. b. t. Sic ille, qui
fuit in quasi-possessione juris eligendi, durante
lite libi mota ad electionem admittendus est:
sic conjunx non potest autoritate Judicis pro-
pter impactum adulterium (aut præsumum im-
pedimentum dirimens) privari usu juris con-
jugalis, in cuius possessione jam fuit ante litem
sibi motam, donec adulterium, vel impedimen-
tum fuerit probatum. Aliud foret, si unus,
vel uterque, conjugum certò sciret impedi-
mentum dirimens; tunc enim sub peccato
mortalit teneretur ab usu Matrimonii,
licet illud probare non posset, vel etiam per
censuras adigeretur ad hunc usum. c. 13. de re-
stit. spoliat. Item aliud foret, si unus conjugum
in continenti & statim probare posset impedi-
mentum v. g. consanguinitatis; tunc enim
propter periculum peccati prius audiri à Judi-
ce & lis decidi deberet, quam cohabitatio per-
mitteret. c. 13. cit. Excipiendi tamen sunt aliqui
casus, in quibus post litem motam non relin-
quitur possessio illi, qui eam prius habuit, aut
commoda possessionis, sed mandatò Judicis
durante lite res datur in sequestrum: ut si
Reus conventus super re mobili, & immobilia
non habens, sit suspectus de fuga, vel de con-
sumptione fructuum, aut rei destructione: si
Prælati, Tutor, Curator accusentur de di-
lapidatione; hi enim durante lite suspenden-
di sunt ab administratione: item quando est
periculum, ne Partes veniant ad arma, nisi se-
questretur possessio. c. ult. de sequestr. posses-
sion. l. 7. § 2. ff. qui satisfacere cog. c. ult. de Accusat.
can. l. 7. C. de suspect. tutor. § arg. l. 9. Cod. de
transact.

Quæres, quas pœnas incurrat alienans, vel
accipiens, res litigiosas? R. præterquam quod
res debeat reponi in pristinum statum, quan-
tum possibile est, attendere oportet, an scive-
rint, rem esse litigiosam, vel non sciverint:
qui non scivit, nullam incurrit pœnam, sicut
nullam contraxit culpam: si uterque scivit,
tunc, si alienatio est facta per emptionem ven-
ditionem, emptor amittit pretium & tantun-
dem debet venditor conferre de suo, ac utra-
que quantitas applicatur fisco, res verò litigio-
sa manet in suo statu, & neutri cedit: si alie-
nans solus scivit, utpote qui vix ignorare pot-
est, & præsumitur scivisse, debet pretium red-
dere emptori ignorantem, ac insuper de suo ter-
tiam partem pretij, vel æstimationis rei, eidem
emptori decepto, reliquis autem duas partes
Lib. II. R. P. Fickler.

fisco inferre: si denique solus accipiens sciret
(quod tamen vix continget) non modò debe-
ret restituere rem, sed etiam pretium, si emis-
set, perderet applicandum fisco. l. ult. pr. § 5.
1. C. de litigios. Sed opus est sententiâ Judicis
condemnatoriâ.

TITULUS XVII.

De Sequestratione Possessionum &
Fructuum.

SUMMARIUM.

1. Quis dicatur sequester; quid & quotuplex sit se-
questratio.
2. Quid Arrestatio, & quomodo differat à seque-
stro.
3. Sequestratio Conventionalis licet: non item Ju-
dicialis, regulariter loquendo.
4. In quibus circumstantiis eam Judex motu pro-
prio licet decernat.
5. 6. Nulla sequestratio per se privat possessione.
7. Obligat tamen sequestrem ad diligentem rei cu-
stodiam.
8. Arrestatio Judicialis magis vi Consuetudinis
quàm Scripti Juris licita est.
9. Sed non nisi sub certis conditionibus.
10. Ad quid obligetur creditor, qui alterum fecit
injuste arrestari.
11. Quid juris, si quis violet arrestum.

Sciendum 1. Licet pendente lite nihil sit in-
novandum, sæpe tamen rem litigiosam vel
fructus ejus sequestrari posse, seu deponi apud
tertium, unum vel plures, qui sequester appella-
tur exinde, quod ejus fidem sequantur Partes,
vel ipse sequatur Partes litigantes, paratus re-
stituere vincenti. l. 110. ff. de V. S. Ex qua l. uti
§ l. 12. § 2. l. 17. ff. Depositi. sic definiti potest se-
questratio (seu sequestrum, Germanicè *Hinz-
derlegung / Pfandhaltung*) est rei, possessio-
nis, vel fructuum, de quibus litigatur, in tertiam
personam translatio, seu depositio, facta vel con-
sensu Partium, vel autoritate Judicis. Unde col-
ligitur 1. quod sequestratio sit quædam species
depositi, & ferè tantum differat ab eo, quod
solummodo res litigiosa, & necessariò à duo-
bus, scilicet Actore & Reo, sequestrari, depo-
ni verò valeat res quælibet, & ab uno tantum:
quare etiam contra sequestrem in l. 12. cit. da-
tur Actio depositi sequestraria. 2. Quod per se-
questrum fiat aliqua innovatio circa rem liti-
giosam, adeoque hic Titulus ponat exceptio-
nem à regula generali, ne lite pendente &c. tra-
dita in priori Titulo. 3. Quod sequester vo-
cetur illa persona, apud quam Actor & Reus
rem litigiosam deponunt: quamvis autem
etiam Judex possit eligi in sequestrem, id tamen
non expedit ordinariè: sed rem deponi con-
venit apud alium, qui tamen non sit suspectus
de fide, aut uni quàm alteri litigantium plus af-
fectus, aut unus ex litigantibus. 4. Quod sit
duplex, nempe *Voluntaria* seu *Conventionalis*,
quando Partes ipsæ mutuo consensu seque-
strem, vel sequestres, eligunt: & *Necessaria*
seu *Judicialis*, quando autoritate Judicis com-
pellun-